

Tips voor ouders :

Online video en YouTube

Kinderen kijken graag naar filmpjes, ook op internet. En zij maken ook graag zélf filmpjes met bijvoorbeeld hun mobiele telefoon of webcam. Deze zelfgemaakte filmpjes plaatsen zij vervolgens op internet zodat iedereen de filmpjes kan zien. Een van de populairste sites om filmpjes te bekijken en zelfgemaakte filmpjes op te zetten, is YouTube (www.youtube.com). YouTube is een zogenaamde **videosite**.

YouTube

YouTube is de grootste videosite ter wereld. Alles is er op te vinden: muziekclips, documentaires, beelden van oude tv-series etc. Maar YouTube bestaat voornamelijk uit filmpjes die gebruikers (waaronder ook jongeren) zelf maken en online zetten. Omdat veel van de videos van door gebruikers zelf worden geplaatst kan YouTube niet garanderen dat de getoonde beelden kindvriendelijk zijn. Daarom geeft YouTube zelf aan dat de site niet geschikt is voor kinderen jongeren dan 13 jaar.

Via de **Veiligheidsmodus** (helemaal onderaan de pagina) biedt YouTube de mogelijkheid om filmpjes en commentaren die aanstootgevend kunnen zijn te verbergen. Of filmpjes aanstootgevend zijn beoordeelt YouTube aan de hand van meldingen van gebruikers. Filmpjes die niet zijn beoordeeld vallen buiten de filtering door de Veiligheidsmodus. Daarom is het gebruik van de Veiligheidsmodus geen garantie dat de getoonde inhoud vervolgens ook kindvriendelijk is. Kijk daarom zoveel mogelijk met uw kind samen en praat over wat er te zien. U kunt er ook voor kiezen sites als YouTube onbereikbaar te maken en te kiezen voor sites die wel voor kinderen zijn bedoeld, zoals YoungTube (www.youngtube.nl), een Nederlands initiatief voor kinderen in de basisschoolleeftijd.

Kijk zelf eens rond

Het is ook echt de moeite waard om zelf een kijkje te nemen op de videosites die uw kind bezoekt. U zult zien dat er veel leuk en nuttig materiaal te vinden is. U kunt dan ook beter met uw kind in gesprek en

zelf beoordelen of de filmpjes die uw kind kijkt wel geschikt zijn voor uw kind.

Eigen filmpjes

Maakt uw kind graag zelf filmpjes? Wijs hem er dan op dat hij verantwoordelijk is voor wie hij in beeld brengt. Vervelende beelden kunnen iemand schade toebrengen. Bovendien is het niet netjes om zonder toestemming beelden van anderen te verspreiden. Zorg er ook voor dat uw kind zich bewust is dat beelden van een privégesprek met een webcam gemakkelijk hun weg kunnen vinden op internet. Niet webcams met vreemden is een van de afspraken die u kunt maken. Ondervindt uw kind schade van beelden die van hem op internet staan? Start dan bijvoorbeeld een klachtenprocedure op bij YouTube: klik onderaan de homepage op 'Veilig' en volg de stappen.

Chatten en MSN'en

Chatten is razend populair onder kinderen. Het versturen van korte tekstberichten over internet biedt hen de mogelijkheid om online met hun vrienden in contact te komen en te blijven. Een veel gebruikt chatprogramma is **MSN** (Windows Live Messenger), maar jongeren chatten ook via bijvoorbeeld een **chatroom** (of chatsite) op internet. Chatrooms zijn eigenlijk virtuele ruimtes waar zij met iedereen in deze ruimte kunnen chatten. Het is belangrijk dat kinderen/jongeren weten hoe ze veilig chatten. U kunt hen daarbij helpen. eerst uitleg over de verschillende manieren om te chatten.

MSN

MSN is een zogenaamde **gesloten chatroom**: om hier te kunnen chatten moet software gedownload worden en op de computer geïnstalleerd worden. Dit zijn zogenaamde Instant Messaging programma's. Uw kind kan pas met iemand in een gesloten chatroom chatten wanneer hij/zij hiervoor toestemming heeft gegeven aan deze persoon. Deze persoon verschijnt dan in de contactlijst.

Chatten op internet

Een **open chatroom** daarentegen is gewoon via internet te bereiken. Er is geen aparte software voor nodig. Met een **nickname** kan uw kind zich aanmelden en vervolgens met iedereen die zich in de chatroom bevindt een gesprek aangaan. Sommige van dit soort chatrooms worden 'bewaakt' door een zogenaamde **moderator**. Deze moderator volgt de gesprekken en kan beslissen om bepaalde berichten niet te laten verschijnen (vanwege obscene taalgebruik, discriminatie, enzovoort) of zelfs om bepaalde chatters uit de chatroom te verwijderen, bijvoorbeeld wanneer er klachten binnenkomen over het gedrag van een specifieke chatter. Open chatrooms zijn bijvoorbeeld chatten.nl en chatitout.nl.

Kinderen moeten wel oppassen met het geven van persoonlijke informatie via de chat, voor groftaalgebruik, pesterijen (digitaal pesten) en mensen die zich anders voordoen dan dat ze zijn.

Contact met vreemden

Op internet is niet altijd iemand wie hij zegt dat hij is. Leer uw kinderen net als in de echte wereld hoe zij moeten **omgaan met vreemden**. Uw kind kan een diepe vriendschap opbouwen met online vrienden, maar een kind heeft ook de neiging om mensen die belangstelling voor hem/haar heeft makkelijk, te vertrouwen. Daardoor kan de verleiding groot zijn om in het echt met die vrienden af te spreken. Kinderen zijn zich vaak niet bewust van het gevaar van zulke afspraken. Dit maakt hen makkelijk prooi voor online **grooming**: pedofielen of andere kwaadwillende personen die zich in een chatroom voordoen als leeftijdgenoten. Praat hierover met uw kind om ervoor te zorgen dat het hen niet overkomt.

Tips Kinderen op internet

Laat uw kind vertellen over internet

Uw kind op internet? Laat hem/haar kind vertellen wat hij/zij in de digitale wereld doet en ontdekt, ook bij het gamen. Zo leert u er ook nog wat van en blijft u in contact met uw kind over wat hij/zij doet, ook bij problemen.

Maak afspraken met uw kind over internetgebruik

Maak afspraken over het internetgebruik met uw kind. Spreek tijden af wanneer en hoe lang uw kind mag internetten, chatten of gamen. U kunt hiervoor bijvoorbeeld een kookwekker gebruiken, maar er is ook gratis software die u hierbij kan helpen. Bijvoorbeeld het programma timeslot (te vinden op <http://www.mijnkindonline.nl>).

Spreek digitale omgangsvormen af

Spreek **digitale omgangsvormen** af met uw kind. Bijvoorbeeld niet pesten, schelden en geen grof taalgebruik. Je gaat immers ook online netjes met elkaar om.

Wees alert op digitaal pesten

Wees alert op **digitaal pesten** en andere vormen van belediging tijdens het chatten of MSN'en. Praat hierover met uw kind. Maatregelen die u of uw kind kunnen nemen om pesten tegen te gaan zijn het blokkeren van de dader via de optie die MSN hiervoor biedt of de moderator in de open chatroom benaderen met een klacht. De moderator kan de dader uit de chatroom zetten.

Laat uw kind geen persoonlijke gegevens achterlaten

Benadruk uw kind dat hij/zij geen **persoonlijke gegevens** op internet achterlaat zonder u te raadplegen. Zeker niet gegevens als huisadres en mobiele telefoonnummer. Kijk ook op <http://www.watchyourspace.nl> voor meer tips over het omgaan met persoonsgegevens online.

Installeer een filter op de computer

Door een **filter** te installeren voorkomt u dat uw kind in aanraking komt met bijvoorbeeld schadelijke content op internet als porno of geweld. Maar let op: filtering houdt niet alles tegen. En voor oudere kinderen biedt dit ook slechts beperkte bescherming: zij weten het filter al snel te omzeilen.

Profiel sites

Een **profiel site** is een ontmoetingsplek waar kinderen/jongeren hun eigen **profiel** kunnen aanmaken waarin zij informatie over zichzelf kwijt kunnen, zoals hun lievelingskleur en hun favoriete muziek. Ook kunnen ze er foto's plaatsen. Bekende voorbeelden van dit soort sites zijn hyves.nl, facebook.com en habbo.nl.

Het is belangrijk dat kinderen/jongeren hun profiel beschermen en daarmee hun persoonlijke informatie. Zorgvuldig nadenken over de gegevens die in het profiel staan, is daarbij cruciaal. En ook het **aanpassen van de privacy-instellingen** van het profiel, zodat niet iedereen zomaar toegang heeft tot privé-informatie. Kijk op www.watchyourspace.nl voor tips en informatie.

Ook is het belangrijk om een **veilig wachtwoord** te kiezen voor toegang tot het wijzigen van hun profiel.

Daarnaast moeten kinderen in zien dat hun foto een wezenlijk deel uitmaakt van hun **privacy**. Digitale foto's zijn gemakkelijk te bewerken en te verspreiden (bovendien zijn ze ook zeer moeilijk te wissen wanneer ze eenmaal op internet staan). Zorg ervoor dat uw kind alleen persoonlijke afbeeldingen deelt met mensen die zij kennen en vertrouwen.

Veilig omgaan met een profielpagina

Net als bij alle communicatie via internet (e-mail, chatten, profielsites) kunnen er bepaalde gevaren en risico's verbonden zijn aan het hebben van een profielsite. Het is daarom belangrijk dat u uw kind/kinderen begeleidt bij wat zij op internet doen. Leg hen bijvoorbeeld uit dat net als in de echte wereld op internet niet iedereen is wie hij zegt dat hij is. Vertel hen dat zij persoonlijke informatie niet aan iedereen moeten geven. Zorg ervoor dat uw kind/kinderen hun profiel afschermen. Hierdoor is uw persoonlijke informatie bijvoorbeeld alleen zichtbaar voor uw vrienden en niet voor de hele wereld. Met een aantal eenvoudige maatregelen kunt u veilig(er) gebruik maken van profielsites als Hyves en Facebook.

Digitaal pesten

Kinderen maken erg veel gebruik van internet en hebben vaak ook al een mobiele telefoon. Een groot deel van hun leven speelt zich tegenwoordig online af. Dit betekent ook dat naast 'gewoon' pesten ook **digitaal pesten** of cyberpesten kan voorkomen: pesten, treiteren of intimideren via e-mail, chat, instant messaging, mobiele telefoons of andere digitale hulpmiddelen. Gemak en anonimiteit van internet veroorzaken ook ongeremder pestgedrag dan in het werkelijke leven. De grenzen van taalgebruik worden verlegd, en er kunnen filmpjes en foto's gebruikt worden om digitaal te pesten. Kinderen durven meer via internet en digitaal pesten is moeilijker traceerbaar.

Net als 'normaal' pesten is digitaal pesten onaanvaardbaar. Ouders, docenten, maar ook kinderen zelf moeten er op letten en reageren. Ouders kunnen helpen een omgeving te creëren waar digitaal pesten niet wordt getolereerd: kinderen moeten leren dat anoniem online zijn niet betekent dat zij zich onverantwoordelijk kunnen gaan gedragen. Ze moeten hun eigen rechten en verantwoordelijkheden kennen en weten hoe ze de rechten van anderen kunnen respecteren. Belangrijk is daarbij te zorgen voor een open dialoog: geef uw kinderen het gevoel dat ze bij u terecht kunnen wanneer zij digitaal gepest worden.

Voor meer tips over digitaal pesten kunt u terecht op www.keepcontrol.eu/nl. Op deze site vindt u ook een voorlichtingsfilmpje over digitaal pesten. En kijk ook eens op de volgende websites:

[Stichting Mijn Kind Online](#)

[Kennisnet](#)

[Stopdigitaalpesten.nl](#) van Sire

Gamen

Veel kinderen **gamen**. Zij spelen via **spelcomputers** (zoals Xbox, DS, Wii, PSP) bijvoorbeeld schietspellen, sportspellen en adventure games. Ook kunnen zij gamen **via internet**. Deze online games lopen uiteen van online pokerspellen tot belevenissen in virtuele werelden of fantasiewerelden waar meerdere gamers samen online spelen en inhoud en verhalen creëren.

Een bekende en veel voorkomende online game is de massive multi-player online role-playing game of MMORPG. Dit is een spel waarbij je met duizenden mensen tegelijkertijd online in een virtuele wereld speelt. Samen met hen los je problemen of raadsels op of vecht je tegen andere spelers. Voor de meeste MMORPG's moet je maandelijks een bedrag betalen voor serveronderhoud en maandelijkse updates. Bekende voorbeelden van MMORPG zijn World of Warcraft en Everquest. Ook Second Life is een MMORPG, maar dan zonder spelelement.

Games spelen een belangrijke rol in de ontwikkeling van kinderen omdat hun sociale vaardigheden en strategisch denken zich ontwikkelen in een omgeving die begrensd wordt door spelregels. Veel digitale spellen zijn aantrekkelijk en interactief, en worden voor leerzame doeleinden gebruikt. Deze laatste zijn de zogenaamde **serious games**: spellen die geproduceerd of gebruikt worden voor een ander doel dan alleen vermaak, namelijk om bepaalde vaardigheden te leren of kennis en inzicht op te doen.

Veilig en verantwoord gamen

U kunt uw kind/kinderen helpen veilig en verantwoord te gamen. Door afspraken te maken met uw kind kunt u ervoor zorgen dat het gamen niet ten koste gaat van andere activiteiten. Een veel gehoord risico van gamen is namelijk **verslaving**, waardoor jongeren hun blik op de realiteit verliezen, gezondheidsproblemen krijgen en in isolatie raken. Spreek bijvoorbeeld af wanneer en hoe lang uw kind mag gamen. Wees alert maar niet overbezorgd: zolang uw kind vriendschappen heeft buiten de computer om, schoolwerk goed afrond, enzovoort, is er geen reden voor zorg.

Belangrijk is ook dat u **belangstelling** toont als uw kind een game aan het spelen is. Laat uw kind eens uitleggen wat hem/haar fascineert, welke games hij/zij leuk vindt, enzovoort. Probeer ook zelf eens te gamen, dan leert u sneller begrijpen waar uw kind het over heeft.

U moet als ouder bepalen welk soort spellen het meest geschikt is voor uw kind. U kunt daarbij gebruik maken van het speciaal voor games ontwikkelde Europees classificatiesysteem: PEGI Online. Dit systeem is vergelijkbaar met de Kijkwijzer op televisie. Spellens worden geclassificeerd op leeftijd en inhoud. Het systeem wordt ondersteund door diverse fabrikanten van gamconsoles, waaronder Playstation, Xbox, Nintendo, en ontwikkelaars van games. **De PEGI Kijkwijzer voor games** staat op de achterkant van de doos van de spellen. Onthoud echter: de ene 12-jarige is de andere niet. De leeftijdsclassificatie geeft alleen de schadelijkheid aan, niet de moeilijkheidsgraad.

Kijk voor meer informatie over games ook eens op de volgende websites: Weetwatzegamen.nl, site voor ouders over games.

Gamenisgoed.nl, over wetenschappelijk bewezen goede effecten van gamen

Stichting Mijn Kind Online

Kennisnet

Stopdigitaalpesten.nl van Sire

Surfsafe.nl van het Meldpunt Kinderporno op internet

Filters

Wanneer uw kinderen nog jong zijn, wilt u ze liever niet blootstellen aan websites met bijvoorbeeld porno, geweld of racisme. U kunt deze **websites filteren**, ofwel ervoor zorgen dat deze website niet bezocht kunnen worden door uw kind.

Er zijn verschillende manieren om te filteren. U kunt het **filter van de webbrowser** aanzetten (Internet Explorer bijvoorbeeld). Maar u kunt ook **speciale browser voor kinderen** gebruiken. Voorbeelden zijn Mybee, Krowser of Surfsleutel.

Bij sommige filters geeft u zelf aan welke sites er uitgesloten moeten worden, andere filters doen dat voor u. Er zijn dan ook twee soorten filters:

1. filter op basis van **blacklisting**: er wordt via een systeem bepaald welke website kinderen niet mogen bezoeken. Zo'n systeem bepaalt dus wat uw kinderen niet mogen zien op grond van mogelijke schadelijkheid van bepaalde inhoud.
2. filter op basis van **whitelisting**: U bepaalt welke sites juist wel bezocht mogen worden. Dit is dus heel beperkt maar daardoor wel veilig voor bijvoorbeeld hele jonge kinderen.

Filters vormen op deze manier een handig hulpmiddel bij de internetopvoeding.

Komt u of uw kind **illegale of ongewenste activiteiten** tegen op internet, zoals kinderporno, geweld, racisme enzovoort, meld dit dan bij de betreffende instanties.

Let op: filters bieden geen bescherming tegen spam of virussen!

Digitale omgangsvormen

Net als in de offline wereld moeten kinderen zich ook in de online wereld gedragen. **Netiquette** verwijst naar goede manieren op internet en elkaar online behandelen zoals u graag behandeld zou willen worden. Kinderen beseffen wellicht niet dat zij online iemand per ongeluk kunnen beledigen. Helaas gebruiken sommige mensen het internet en/of mobiele telefoon om anderen boos te maken, te beledigen of te pesten. Juist vanwege de anonimiteit op internet.

Op www.i-respect.nl staat uitleg over hoe je met elkaar omgaat op internet.